

MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALARNI TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA KREATIV YONDASHUV

Abduraxmonova Nilufar Abdurahimovna
Farg'ona viloyati.Marg'ilon shahar Pedagogika kolleji

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada, maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni ta'limda kreativ yondashuv va ta'fakkur rivojlantirishning muhimligi haqida. Maqolada kreativ ta'limning qanday kiritilishi, bolalarga qanday imkoniyatlar taqdim etilishi va ularni o'zlarining o'ylash va fikr qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga qanday yordam berish haqida ko'rsatmalar beriladi.

Ta'limning o'zida kreativlik va ta'fakkur rivojlantirish uchun ko'plab yo'llar keltirilgan. Masalalar yaratish, tajriba qilishga oson imkoniyatlar yaratish, ishbilarmonlik va ijodiy mashg'ulotlar tashkil etish, kooperativ o'quv va qadrlash bu yo'llardan faqat bir nechtasi hisoblanadi.

Maqolada, ta'lim muassasalarining bolalarga yangiliklar va mashg'ulotlar taqdim etish orqali ularning kreativ va samarali o'rganishlarini kuchaytirishiga qaratilgan e'tibor qaratiladi.

KALIT SO'ZLAR; maktabgacha ta'lim, kreativlik, improvizatsiyalar, kutobxonalar, ijodiy mashg'ulotlar ;

KIRISH

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlikni rivojlantirish jarayonida qo'yilgan vazifalarni hal qilishda biz turli usullardan foydalandik va turli dasturlarni sinab ko'rdik. Bizning maktabgacha ta'lim tashkilotimizda o'quv jarayonida hissiy jihatdan boy muhit yaratiladi, o'qituvchilar darslar va boshqa ta'lim shakllari mazmunini ertak va o'yin syujetlari va qahramonlari bilan to'ldiradi, o'zlarining improvizatsiyalari, frontal shakllari kichik guruh va individual bilan birlashtiriladi. Bolalar bilan ishlash shakllari. Bu bizga bolalar ijodiyotini rivojlantirish muammolarini hal qilish imkonini beradi. Bolalarga og'zaki ko'rsatmalarga muvofiq alohida elementlardan ma'lum raqamlarni birlashtirish taklif etiladi. Bola kelajakdagi ob'ektni tasavvur qilishi, uni tahlil qilish, mavjud tafsilotlar to'plami bilan solishtirish va qaysi detal yaratilgan ob'ektning alohida qismlarini almashtirishi mumkinligini aniqlashi kerak. Shundan keyingina u elementlarni to'liq ob'ekt tasviriga sintez qilishni boshlashi mumkin. Bunday vazifalar bolalarda nafaqat fazoviy tasvirlar bilan erkin harakat qilish qobiliyatini shakllantiradi, balki tasavvurni rivojlantirish uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan harakatning oraliq va yakuniy natijalarini majoziy kutish (oldindan ko'rish) ga yordam beradi.

ASOSIY QISM

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ yondashuv asosida estetik tafakkurni shakllantirishning ko‘pgina usullari mavjud. Bunda mashg‘ulot jarayonida turli o‘yinlardan foydalaniladi. Mashg‘ulotni samarali o‘tkazish o‘z navbatida tarbiyachi pedagogga bog‘liqdir. Mashg‘ulotlarda “kreativlik yo‘l xaritasi”ga ko‘ra quyidagi 4 ta yo‘nalish bo‘yicha harakatlanadi va ulardagi harakatlar pedagoglarning kreativligini ifodalovchi belgilar sanaladi:

- ✓ Ijodiy fikrlash ko‘nikmalarini namoyon etish;
- ✓ Mashg‘ulotlarni qiziqish bilan o‘zlashtirishga rag‘batlantiruvchi strategiyalardan foydalana olish;
- ✓ Innovatsion yondashuv va pedagog masalalarining yechimini topishga kreativ yondashish;
- ✓ Kutiladigan natija. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlikni rivojlantirishda rasm chizish, loyihalash, modellashtirish, shuningdek, bolalar faoliyatining o‘yin, dramatizatsiya kabi turlaridan muvaffaqiyatli foydalanish mumkin.
- ✓ Maktabgacha ta‘lim yoshidagi bolalarni ta‘limda ta‘fakkurini rivojlantirishda kreativ shondashuv juda muhimdir. Bu, ularning o‘zlarining o‘ylash, muhokama qilish, masalalarini yechish va yangi yaratish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Quyidagi qadamlar orqali bu jarayonni yaratish mumkin:

Shunday qilib, kreativ fikrlashni shakllantirishda quyidagi aniq vazifalarni hal qilish kerak:

1. Bolalarning estetik va hissiy tajribasini boyitish, ularning atrofdagi voqelik haqidagi g‘oyalai hajmini oshirish, ufqlarini kengaytirish.
2. Bolalar nutqini, majoziy iboralarni rivojlantirish, so‘z boyligini boyitish.
3. Bolalarda qayta loyihalash, tajriba elementlarini birlashtirish qobiliyatini rivojlantirish. Bolalarda “inklyuziya” asosid rekonstruksiya qilish kabi operatsiyani shakllantirishga alohida e‘tibor beriladi, bu turli xil tasvirlarni yaratish uchun bir xil elementdan foydalanishga imkon beradi.
4. Rivojlanayotgan muhitni ma‘lum bir tarzda jihozlash. Tasavvurning kombinatsion mexnizmlarini shakllantirish uchun sharoit yaratish lozimdir.

1. Masalalar yaratish va muhokama qilish: Bolalar uchun aktual va qiziqarli masalalar yaratish. Bu, ularni o‘ylashga va fikr qilishga majbur qiladi. Masalalar o‘zgaruvchan bo‘lishi mumkinligini o‘ylab ko‘rish, shuningdek, bir-biriga qaramasdan masalalarni yechishga majbur qiladi.

2. Tajriba qilishga oson imkoniyatlar yaratish: Yosh o‘quvchilar uchun turli ko‘rsatkichlarga asoslangan mashg‘ulotlar tashkil etish. Bu, ularni yangi narsalarni sinash, xalqaro tajribalarni o‘rganish va yangiliklarga qiziqishini rivojlantirishga yordam beradi.

3. Izlanish va izlanish uchun imkoniyatlar berish: Bolalar uchun muzeylar, laboratoriyalar, kitobxonalarining yoniga yutuqlar, o'zlashtirilgan o'quv yutuqlari va boshqa manbalardan foydalanish imkoniyatlarini taqdim etish. Bu, ularning o'zlarining qiziqishlarini boyitish va yangi narsalarni o'rganishga imkoniyat yaratish uchun zarur.

4. Ishbilarmonlik va ijodiy mashg'ulotlar: Yosh bolalar uchun ijodiy mashg'ulotlar tashkil etish. Bu, ularning o'zlarining fikrini ifodalash va yangi narsalar yaratishga imkoniyat yaratadi.

5. Kooperativ o'quv: Bir-biriga qarash, ishonish va hamkorlik qilishni talab etuvchi mashg'ulotlar tashkil etish. Bu, ularning ijodiy fikrlarini boshqalar bilan ulashishga imkoniyat beradi va jamiyatda qatnashishga qiziqishlarini oshiradi.

6. Tekshirish va qadrlash: Bolalar ijodiy mahsulotlarini, masalalarini yechishni yoki ta'limdagi boshqa amallarini namoyish etishlari mumkin bo'lgan dasturlarga qatnashishlari uchun platformalar yaratish. Bu, ularning o'zlarining muvaffaqiyatlarini ko'rsatish va ularning ishonchini oshirishga yordam beradi.

Bu holatlarda, ta'lim tashkilotlari yosh bolalarga yangiliklar, mashg'ulotlar va boshqa kreativ fursatlar taqdim etish orqali ularning ta'lim tajribasini kreativ va samarali qilishlari mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki, maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotidagi yosh bolalarni kreativ shondashuvga qo'llab-quvvatlash haqida muhim qarorlar berilgan. Kreativ shondashuv bolalarning fikrlarini va tasavvurlarini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Ular tasavvur qobiliyatlarini, muhokama qilish tajribalarini, va maslahatlashish umidlarini oshirish uchun imkoniyatlar taqdim etish kerak. Shunday qilib, bolalarning o'zlarini ifoda qilish, savollar yaratish, va mulohazalarni taqdim etishga imkoniyatlar berilishi kerak. Amaliyotga yo'naltirish va sifatli mashg'ulotlar orqali, bolalarga nazariy bilimlarni amaliyotga o'tkazishga imkoniyat berilishi kerak. Ularni rag'batlantirish va takdir etish, ularning motivatsiyasini oshirishda juda muhimdir. Tashqi ma'lumotlar va tajriba almashish bolalarning qiziqishlarini o'zlashtirish uchun kerakli bo'lib, ularni kengaytirishga yordam beradi. Qo'llanmalar va texnologiyalardan foydalanish, kreativlikni rivojlantirish uchun ko'plab imkoniyatlarni o'quvchilarga taqdim etishga imkon beradi. Bu jarayon bolalarning ijodiy va tabiiy fikrlash, muhokama qilish, va innovatsiyalarni o'rganishiga imkon beradi. Ular bu yaxshi rivojlanib, ijtimoiy muammolarga kreativ yechimlar topish va ijtimoiy muammolarga yechim topishda qatnashishadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. R.G'.Qodirov “Yosh davrlari va pedagogik psixologiya”(2005)

2. Artiles Hernandez, C. y JIM NE Gonzalez, J. E. (coord.) (200) La respuesta educativa para el alumnado con altas capacidades intelectuales (vol. III) Las Palmas de Gran Canaria: Universidad de las Palmas de Gran
- 3.Venger L.A., Dyachenko O.M. “Maktabgacha yoshdagi bolalarda aqliy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun o‘yinlar va mashqlar”
4. To‘raqulovich J. U. Innovative Pedagogical Technologies in a Preschool Educational Institution //International Journal of Culture and Modernity. – 2021. – T. 11. – C. 215-218.
- 5.Tunik E.E. “Ijodiy fikrlash diognostikasi” (2006)